

Pla de formació en l'ús de la Infermera virtual

Col·legi Oficial d'Infermeres i Infermers de Barcelona

Gisel Fontanet Cornudella

Adjunta a la Direcció de programes del COIB
Direcció del projecte Infermera virtual

Marc Fortes Bordas

Adjunt al projecte Infermera virtual

www.infermeravirtual.com

Índex

1	Justificació.....	3
2	Necessitats formatives	5
3	Objectiu general	5
4	Objectius específics	5
5	Continguts	6
6	Cronograma	6
7	Metodologia.....	7
8	Recursos materials	7
9	Equip docent	8
10	Avaluació.....	8
	Bibliografia.....	9
	Annexos	10
	Annex 1. Mòdul 1: La Infermera virtual un portal per a la promoció i l'educació per a la salut dels ciutadans.....	10
	Annex 2. Mòdul II : Alfabetització digital i xarxes socials en el marc de la salut i Web 2.0.....	11
	Annex 3. Mòdul III: Aplicació pràctica de la Infermera virtual per a l'apoderament i participació del ciutadà en la cura de la salut individual i de la comunitat.....	12
	Annex 4. Enquesta satisfacció COIB.....	13

1 Justificació

Tot i que possiblement encara la majoria d'infermeres no en són del tot conscients, l'aplicació de les TICs en l'àmbit de la salut és de gran importància pel desenvolupament de la Infermeria, així com Internet i els seus dispositius per a la cura infermera. En relació als usos d'Internet per part de les infermeres i infermers a Catalunya, l'estudi realitzat per Francisco Lupiañez al 2007¹, descriu que el 75% de les infermeres entrevistades no utilitzen mai les TIC per a la realització de cures, i es destaquen com a causes principals la manca de temps en un (63,7%), la manca d'ordinadors connectats (40,1%) i la manca d'informació infermera que hi ha a la web dirigida als usuaris i al públic en general (39,7%). El potencial d'Internet com espai d'informació i comunicació sobre temes de salut ha entrat a formar part del debat sobre la relació entre informació i apoderament².

La Infermera virtual (IV) www.infermeravirtual.com és un portal de promoció i educació per a la salut, en el qual el Col·legi Oficial d'Infermeres i Infermers de Barcelona treballa des del 2005, i que es posa a disposició de ciutadans i d'infermeres com un potent instrument de treball i desenvolupament professional en l'atenció a la salut dels ciutadans.

Des de la Conferència de l'Alma Ata fins l'actualitat, s'ha avalat la promoció de la salut com estratègia per millorar la salut de les persones, alhora que s'ha plantejat la necessitat de buscar respostes innovadores aprofitant el gran potencial de l'e-salut per fomentar l'autocura i l'apoderament per a la salut, tan personal com comunitària.

IV cobreix un buit existent a Internet, ja que centra tots els continguts en aspectes vinculats a la salut de la persona, des de la seva concepció més integral i no només en la informació sobre prevenció, tractaments i investigacions de la malaltia i problemes de salut. Els continguts, que s'organitzen en tres blocs: les [activitats de la vida diària](#), les [situacions de vida](#) i els [problemes de salut](#), configuren un web de coneixement sobre salut acreditat i integrat, creat de manera col·laborativa i preparat per compartir a través de les xarxes socials.

En relació a les expectatives que les infermeres de Barcelona manifesten sobre l'ús de la IV realitzat pel COIB al 2009³ expressa que el 96,9 % de les infermeres creu que la Infermera virtual pot ser un eina de consulta per a les infermeres i el 93,6 %, un complement d'atenció presencial que la infermera dona a l'usuari.

Tanmateix els darrers estudis en l'ús d'Internet en Infermeria indiquen que les infermeres tenen un rol més consumidor que proactiu a la xarxa i que tot i que la Web 2.0 s'utilitza en l'àmbit personal no està sent utilitzada com espai d'innovació per a les cures infermeres, denotant un rol més aviat conservador que innovador en l'actual món d'Internet⁴.

Els principals límits que s'han detectat, des del 2009 fins l'actualitat en l'ús de la IV, i al llarg de les sessions de presentació i implementació realitzades a diferents centres de treball són: la manca de motivació en l'ús de les tecnologies de la Informació i la comunicació (TIC) i social media en general, la por en l'ús de la tecnologia en l'entorn laboral i la resistència al canvi en incorporar noves formes de fer a més a més de l'atenció tradicional que el sistema de salut ofereix al ciutadà.

Des d'aquesta percepció es planteja aquesta formació per acompanyar als professionals de la salut en l'ús de la IV i promocionar l'autonomia i la independència de les persones en el control i millora de la seva salut aprofitant el potencial de les TIC o les actualment ja anomenades tecnologies per a l'apoderament i la participació (TEP).

2 Necessitats formatives

En aquest context i en relació amb les possibilitats d'Internet en l'àmbit de la salut, alguns autors⁵ assenyalen que ofereix als actors dels sistemes de salut un espai d'informació, un mitjà d'interacció, una eina per a la provisió de serveis i finalment, un mitjà amb nombroses aplicacions en salut pública. També fan referència al potencial que té Internet per millorar l'eficàcia i l'eficiència de l'assistència sanitària així com per capacitar i educar a les persones, en el suport a la presa de decisions i en reduir les desigualtat socials.

3 Objectiu general

- Capacitar als professionals de la salut en l'ús de la Infermera virtual com a eina 2.0 per a la promoció i educació per a la salut dels ciutadans.

4 Objectius específics

- Adquirir els coneixements necessaris sobre la Iv en el marc actual de l'e-salut⁶.
- Aprofundir i reflexionar a través de la Iv, en el potencial de les eines 2.0 i xarxes socials en la prevenció de la malaltia i la promoció de la salut.
- Desenvolupar les habilitats específiques de cada equip de salut per l'ús de la Iv.

5 Continguts

Els continguts es distribuïran en tres mòduls:

- Mòdul (I): La Infermera virtual un portal per a la promoció i educació per a la salut dels ciutadans.(annex1)
- Mòdul (II): Alfabetització digital i xarxes socials en el marc de la salut i web 2.0⁷. (annex 2)
- Mòdul (III): Aplicació pràctica de la Infermera virtual per a l'apoderament i participació del ciutadà en la cura de la salut individual i de la comunitat (nen sà, cronicitat, alimentació, menopausa, vellesa, hàbits saludables...). (annex 3).

Els continguts s'aniran adaptant, en la mesura del possible, a les necessitats de cada equip de salut i el seu entorn de treball (atenció primària de salut, àmbit hospitalari o sociosanitari), en l'atenció a la salut dels ciutadans.

6 Cronograma

El taller està format per tres mòduls amb una duració de 3h cadascun (total 9h). El mòdul (I) i el mòdul (II) es faran en un espai de temps de màxim 15 dies i el mòdul (III) a un mes del bloc (II) per deixar un temps de prova i reflexió en l'ús de l'eina. Les dates dels tallers estaran subjectes a les peticions dels equips i centres de salut. L'horari previst és de 10 a 13h subjecte a la disponibilitat de cada grup discent.

Es preveu un contacte de suport un cop finalitzada l'activitat formativa presencial, entre els docents i la infermera referent que s'esculli de cada equip de salut.

Veure cronograma per a cada mòdul:

- Mòdul I(annex 1)
- Mòdul II (annex 2)
- Mòdul III (annex 3)

7 Metodologia

Es planteja una metodologia activa i participativa de manera transversal i conscientment planificada a través de mètodes com l'Storytelling^{*8} o l'estudi de casos com a mètode d'aprenentatge^{**}, amb l'objectiu de respondre a les necessitats i límits que hem percebut i detectat al llarg dels dos anys i mig de difusió i implementació de l'eina en els diferents contextos i equips de treball (resistència al canvi, por i manca de motivació en l'ús de les TIC com a complement de l'atenció presencial que s'ofereix als ciutadans). El nombre màxim de participants és de 15.

Es preveu:

- Exposició de continguts
- Aplicació en la pràctica diària per optimitzar l'atenció que s'ofereix des del sistema sanitari actual incorporant el potencial de les TIC en l'atenció a la salut dels ciutadans
- Contextualització amb les necessitats de salut de la població que atén cada equip de salut

Es preveu un suport continuat posterior, als tres tallers presencials, per part de l'equip d'IV a cada grup discent, a través del referent escollit de cada equip de salut.

8 Recursos materials

Es precisen una aula amb suport informàtic adequat per a presentacions amb Prezi (Adobe Flash Player) i connexió a internet per als mòduls 1er i 2on. El 3er mòdul es realitzarà amb una aula equipada amb ordinadors i connexió a Internet per cada alumne. Cada alumne disposarà d'un full amb els casos adaptats a la realitat de les necessitats de salut que atén el seu equip de salut.

---

* Tècnica de màrketing que passa per connectar amb els clients, en el nostre cas el professional de la salut, i crear-los una necessitat a través d'explicar històries.

** Tècnica o metodologia educacional que posa a consideració de l'alumne situacions i problemes reals que condueixen a la presentació d'alternatives de solució per finalment resoldre'ls. És un mètode de discussió interactiva a partir d'un cas.

Es repartirà material específic d'lv (llibretes, tacos, targetes...) per a cada alumne per facilitar la prescripció dels consells de salut d'IV als ciutadans

9 Equip docent

- Gisel Fontanet Cornudella. Infermera i educadora social. Direcció i coordinació del projecte Infermera virtual. Adjunta a la Direcció de programes del COIB.
- Marc Fortes Bordas. Infermer adjunt al projecte Infermera virtual.

10 Avaluació

- Enquesta satisfacció. COIB (veure annex 4)
- Entrevistes i contactes personals amb el referents de cada equip de salut.

Bibliografia

1. Lupiáñez-Villanueva F. Salut i Societat Xarxa. Anàlisi dels usos d'Internet relacionats amb la salut. Barcelona: Editorial Ariel; 2010.
2. Henwood F, Wyatt S, Hart A, Smith J. 'Ignorance is bliss sometimes': constraints on the emergence of the 'informed patient' in the changing landscapes of health information. *Sociol Health Illn* 2003;25(6):589-607.
3. Fontanet Cornudella G, Delgado Hito P, Benito Aracil LI, Cuxart Ainaud N, Lupiáñez Villanueva P et al. Estudi sobre la Infermera virtual: Implementació i avaluació per infermeres i usuaris [Internet]. Barcelona: Col·legi Oficial d'Infermeria de Barcelona; 2010 [accés 18 d'abril de 2011]. Disponible a: <http://www.infermeravirtual.com/ca-es/recursos/publicacions/prova-pilot.pdf>
4. Carrión Robles T. La enfermería en la Sociedad Red. *Revista Iberoamericana de Enfermería Comunitaria (Ridec)* [Internet] 2011 [accés 8 de març de 2012]; 4 (1):47-54 Disponible a: http://enfermeriacomunitaria.org/web/attachments/article/127/RIdEC_v4_n1.47.opinion.pdf
5. Powell JA, Darvell M, Gray JAM. The doctor, the patient and the world-wide web: how the internet is changing healthcare. *J R Soc Med* [Internet]. 2003 [accés 14 de febrer de 2012]; 96 (2):74–76. Disponible a: <http://jrsm.rsmjournals.com/content/96/2/74.full>
6. Eysenbach G. What is e-health? *J Med Internet Res* [Internet] 2001 [accés 11 de febrer de 2012]; 3 (2): e20. Disponible a: <http://www.jmir.org/2001/2/e20/>
7. O'Reilly T. *What is the Web 2.0. Design Patterns and Business Models for the Next Generation of Software* [Internet]. O'Reilly Media, Inc.; 2005 [accés 29 de març de 2012]. Disponible a: <http://oreilly.com/web2/archive/what-is-web-20.html>
8. Salmon C. *Storytelling: la máquina de fabricar historias y formatear las mentes*. Barcelona: Península; 2010.

Annexos

Annex 1. Mòdul 1: La Infermera virtual un portal per a la promoció i l'educació per a la salut dels ciutadans.

El propòsit del mòdul I és explicar què és la Infermera virtual i quin és el seu potencial en el context de la salut 2.0 com a eina per a la promoció de la salut, la prevenció de la malaltia, la recuperació i la rehabilitació.

Objectiu general:

- Descobrir el potencial de la Infermera virtual com a eina 2.0 per a la promoció i educació per a la salut dels ciutadans.

Objectius específics:

- Conèixer el projecte global de la Infermera virtual.
- Descobrir les possibilitats del web com a eina de treball.
- Identificar els usos de l'eina en el marc dels programes i estratègies del sistema de salut.

Metodologia:

- Exposició bàsica dels continguts
- Aplicabilitat de tot potencial tècnic de l'eina
- Contextualització d'exemples d'ús segons les necessitats de cada equip de salut en funció de la població i entorn objecte d'atenció.
- Tècnica de l'Storytelling i exposició de casos.

Continguts:

- La Infermera virtual (Web, estructura, segells de qualitat, llicències...): *de 10 a 11h.*
- L'ús amb població sana (Programa del nen sa, hàbits de vida saludables en l'adulthood, adolescència i vellesa...): *11 a 11.30h*
- L'ús amb persones amb un problema de salut (problemes aguts, programa d'atenció a les persones amb una malaltia crònica i situació de dependència): *11.30 a 12.30*
- L'àrea professional com a repositori de materials compartits dirigits al ciutadà: *12.30 a 13h.*

Avaluació: Conjunta del taller.

Annex 2. Mòdul II : Alfabetització digital i xarxes socials en el marc de la salut i Web 2.0.

El propòsit del mòdul II és familiaritzar als professionals de la salut en el marc de l'e-salut i descobrir tot el seu potencial en l'atenció a la salut dels ciutadans.

Objectiu general:

- Crear oportunitats d'aprenentatge en l'ús de les Tecnologies de la Informació i la Comunicació (TIC) i la xarxa 2.0 en el marc dels programes i estratègies del sistema de salut.

Objectius específics:

- Acompanyar a les infermeres en l'alfabetització digital en el marc de la salut 2.0.
- Afrontar els principals límits o problemes relacionats amb la xarxa 2.0
- Descobrir el potencial de les xarxes socials com a canals per a la promoció de la salut.

Metodologia:

- Exposició bàsica dels continguts
- Aplicabilitat pràctica
- Contextualització d'exemples d'ús segons les necessitats de cada equip de salut en funció de la població i entorn objecte d'atenció.
- Tècnica de l'Storytelling i exposició de casos.

Continguts:

- Google com a servei en l'entorn salut (gmail, reader, calendar, etc...) i altres aplicatius (RSS, còdigs QR ...): *10 a 11.30h*
- Aspectes tècnics i legals relacionats prescripció de links (Llei orgànica de protecció de dades (LOPD), consentiments informats...): *11 .30 a 12h*
- Principals xarxes socials i professionals en l'entorn salut al servei de la salut del ciutadà (twitter, facebook, linkedin..): *12 a 13h*

Avaluació: Conjunta del taller.

Annex 3. Mòdul III: Aplicació pràctica de la Infermera virtual per a l'apoderament i participació del ciutadà en la cura de la salut individual i de la comunitat.

El propòsit del mòdul III és aprofundir i dur a la pràctica els continguts del bloc I i II.

Objectiu general:

- Consolidar els coneixements, les actituds i les habilitats necessàries per a l'ús de la Iv en el marc d'una estratègia planificada en l'atenció a la salut als ciutadans.

Objectius específics:

- Identificar per part dels alumnes els límits i dubtes que poden aparèixer en l'ús de la Iv en la seva pràctica professional
- Identificar per part dels alumnes les avantatges i potencial en l'ús de la Iv en la seva pràctica professional.
- Adquirir l'habilitat de prescriure consells de salut de salut de la Infermera virtual com a complement de l'atenció presencial i a través de les xarxes socials.

Metodologia:

- L'estudi de casos com a mètode d'aprenentatge contextualitzats a les necessitats de cada equip d'atenció primària (EAP) o altres equips de salut.
- Tècniques per experimentar el potencial de la Iv com a professional i com a ciutadà.
- Tècnica de l' Storytelling
- Grups de discussió.

Continguts:

- Exposició de casos contextualitzats amb les principals línies estratègiques del sistema de salut (p.ex: cronicitat): 10 a 11:30h
- Casos específics en funció dels casos preparats per a cada grup d'alumnes: 11.30 a 12.30h
- La intervenció individual i en grup: 12.30 a 13h

Avaluació: Conjunta del taller.

Annex 4. Enquesta satisfacció COIB

COL·LEGI OFICIAL
INFERMERES I INFERMERS
BARCELONA

Enquesta
Formació

QÜESTIONARI PER A LA VALORACIÓ GLOBAL

La finalitat d'aquest qüestionari és recollir la teva opinió sobre l'activitat que has fet per tal d'introduir els canvis pertinents en les properes edicions. T'agraïrem que avaluessis el curs emplenant aquest qüestionari que és totalment anònim.

Moltes gràcies per la teva col·laboració, ja que les teves respostes ens ajudaran a millorar el nostre servei.

Les respostes les pots valorar segons la següent baremació:

1 Molt Deficient 2 Dolent 3 Regular 4 Bona 5 Molt bona

NOM DEL CURS: **Formació en l'ús de la Infermera virtual**

1. L'horari t'ha semblat

1   2   3   4   5

2. La metodologia ha estat l'adequada

1   2   3   4   5

3. L'organització de l'activitat t'ha semblat

1   2   3   4   5

4. Avalua el grau de satisfacció de les teves expectatives

1   2   3   4   5

5. Creus que t'haurà servit aquest taller per a l'ús de la Infermera virtual en la teva pràctica professional.

1   2   3   4   5

6. Creus que la Infermera virtual és un recurs per a la promoció i educació per a la salut dels ciutadans:

Gens   Una mica   Bastant   Molt

Comentaris i suggeriments per millorar la sessió:

---

7. Creus que la Infermera virtual , com a complement de l'atenció presencial, pot millorar la qualitat de vida dels ciutadans i la sostenibilitat del sistema sanitari.

Gens   Una mica   Bastant   Molt

Comentaris i suggeriments per millorar la sessió:

Infermera virtual és un projecte de:

COL·LEGI OFICIAL
INFERMERES I INFERMERS
BARCELONA
